

ELEGIA VORA MAR

MANEL HURTADO

(COL·LECCIÓ NARRATIVA) - 13

ELEGIA VORA MAR

Manel Hurtado

Primera edició: octubre del 2018

© Manel Hurtado Juan

© de l'edició:

Quorum Llibres

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

quorum@quorumllibres.cat

www.quorumllibres.cat

Correcció: Jordi Gavaldà Batalla

Portada: minim.com.es

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-16342-23-5

DL T 1184-2018

A Mar, Carme i Ariadna.

Amb agraïment a Ramon Ruipérez.

*Vivemos num sistema de mentiras organizadas,
entrelaçadas umas nas outras.
E o milagre é que, apesar de tudo,
consigamos construir as nossas pequenas verdades,
com as quais vivemos, e das quais vivemos.*

JOSÉ SARAMAGO
Tabu, Lisboa, núm. 84, 19 d'abril de 2008

VALÈNCIA
A LA FI DE NOVEMBRE, DIA DELS FETS,
A PRINCIPIS DE DESEMBRE, L'ACTUALITAT, DE L'ANY 2007

El miedo es el peor abismo y solo uno puede arrancarse del pozo agarrándose los propios pelos y tirando hacia arriba / de a poco se va aprendiendo a no tenerle miedo al miedo / muy de a poco / entonces si uno le hace frente el miedo huye.

MARIO BENEDETTI
Primavera con una esquina rota

1

Jennifer abraça Guillem, el prem amb força contra el seu cos per a asse-
renar-lo. Ha sigut un colp molt dur, l'enèsim de les darreres setmanes, però
aquest ha sigut tan brutal que té por que s'ensorre, que ja no puga resistir
ni una investida més de la vida. El primer colp va ser quan la mare els va
abandonar, a ell i al pare, quasi un any abans; després, descobrir que el iaio
havia estat ocultant-los el seu passat, tan fosc com els núvols que ja tenien
a sobre de nou, una contrarietat difícil d'assimilar. No va tindre temps de
pensar-ho gaire. La vida de vegades corre tan de pressa que si t'atures, et
fots de morros; arribar d'un viatge tan llarg, amb unes quantes experiències
viscudes tan intenses, cansat alhora que feliç per poder abraçar de nou la
dona i el fill i assabentar-te que, mentre tu estaves de camí amb el ferri, ha

anat la policia, ha detingut ton pare, l'ha acusat d'assassinat i està esperant ser extradit a Espanya... Això és superior a les forces de qualsevol persona.

El pare cada cop té més avançada la malaltia. Ara, que tantes coses bones necessita gaudir, la seua ment s'obstina a oblidar-les. Guillem havia mamprés el viatge amb ell i ara tornava sol, amb una barreja contradictòria de sentiments. S'havien retrobat com a pare i fill. Per això, tot i ser conscient que havia consentit quedar-se perquè potser per primer cop a la vida era realment feliç, ja el trobava a faltar.

—Jennifer, tu creus que mon pare és un assassí?

Però ella no respon, allarga l'abraçada. No el prem més fort perquè ja no pot, no li queden forces, només es maleeix per no saber què respondre al seu marit.

La llum intensa d'un llampec il·lumina per un segon la parella, que resta immòbil enmig l'estació d'autobusos mentre la vida continua al seu voltant. Els més previsors corren a refugiar-se. Els autobusos, amb els ventres plens de viatgers, van i venen aliens a la tempesta que acaba de formar-se mentre el so del tro ofega un gemec de Guillem, que amaga la cara al muscle de Jennifer. Ella manté la mirada perduda al davant. Ella, que sempre ha tirat de Guillem; ella, que sempre ha sigut qui ha posat el seny quan calia a la relació, no sap ara com comportar-se. Es troba tan perduda que no vol deixar d'abraçar-lo perquè sap que quan se separen haurà d'enfrontar-se a la seua mirada. Llavors comença el ruixat, que ràpidament els deixa xops davant de les mirades indiscretes dels qui passen al seu voltant, que no poden deixar de fixar-se per un instant en eixa parella tan descompensada físicament: ell, alt, corpulent; ella, menuda, poqueta cosa; per a res poden intuir que Guillem és el dèbil i Jennifer, la forta, si bé en aquest moment tots dos són igual de vulnerables.

Asseguts ja confortablement al menú Ford Ka de Jennifer —Guillem no ha consentit mai seure davant d'un volant, sempre ha fugit d'haver de conduir—, a recer de la pluja que cau a bots i barrals, Guillem tracta d'asserenar-se. Amb la mirada perduda al davant, hipnotitzat per l'anar i vindre de l'eixugaparabrises, fa força amb els genolls contra la guantera i pregunta per segon cop.

—Heu pogut parlar amb mon pare?

—No, ens ha vingut tan de sobte que no hem tingut temps de reaccionar. Només fa unes quantes hores que ens han informat que l'extradirien, no ens han dit res més.

—Però no us han dit si es troba bé?

—No sabem res més, Guille —Jennifer sempre l'anomena així—; anirem a comissaria a veure què ens poden aclarir. Com tens el braç? —s'hi interessa per primer cop des que ha arribat; fa uns quants dies que Guillem va patir un accident i des d'aleshores el porta enguixat.

—Bé, em pica —explica, però torna a la seua—. Ha sigut tan feliç aquests dies, no puc imaginar-me pel que deu estar passant. No em va costar gaire convèncer-lo perquè es quedara gaudint de la família després de tants anys. I ara ja ho veus, jo tractant d'ocultar-lo, d'allunyar-lo de València, però quan arribe ja està detingut. Tot m'ix a l'inrevés: quan esclata la notícia jo em trobe a Orà, lluny d'ací, quan me'n torne el problema s'agreuja a Orà. És tan frustrant tota aquesta situació, Jennifer...

—L'altre dia, quan vàrem parlar per telèfon i et vaig comentar que la policia havia estat fent-me preguntes sobre ton pare... no li vares dir res, a ell, veritat? —el mira de reüll i torna ràpidament la vista al davant.

—Doncs no, em va semblar tan absurd que no volia amoïnar-lo, ja en tenia prou amb tot el que li estava passant. A Algèria semblava tan feliç —Guillem es pren uns quants segons—. Vaig decidir comentar-li-ho a Malika, només ella està assabentada de tot. No se sap qui és la dona que aparegué morta?

—La policia m'ensenyà unes fotos, però quan em vaig adonar que es tractava d'un cadàver em va entrar tal esgarrifança que no m'hi vaig poder fixar amb deteniment. No vaig reconèixer qui podia ser —ara és Jennifer qui es pren uns quants segons, la conversa no flueix—. Com està ton pare de l'Alzheimer? Realment el veies en condicions de quedar-se sol?

—De vegades em desconcerta el seu comportament; la malaltia semblava haver avançat, però els darrers dies l'he trobat molt canviat —llavors calla, mou el cap a dreta i esquerra i es colpeja la cama amb el puny—. Merda! Jennifer, però què està passant?

Jennifer atura el cotxe davant d'un semàfor en roig, allarga el braç i agafa la mà a Guillem, que reacciona abaixant la cara, però arrima l'altra mà i envolta la de Jennifer entre les seues. Llavors alça la mirada, es gira cap a ella i, com que està mirant-lo, ell mostra un somriure quasi imperceptible. Jennifer prova de desviar la conversa per records més gratificants mentre canvia de marxa.

—Sembla que a Orà us han tractat molt bé, no?

El somriure de Guillem es fa més evident en recordar els familiars algerians. Veritablement han sigut dies molt intensos. Descobrir el passat del seu iaio va ser un colp difícil d'encaixar. Poc després d'haver-se casat va deixar la dona a Alacant i va emigrar a Orà amb la intenció de fer diners. Al cap dels anys va tornar sense diners i amb un xiquet de la mà.

—Quan tot s'esclarisca hi hem de tornar, saps? Ramona, la meua iaia, degué ser una dona molt valenta. Tirar avant una filla tota sola, en un país estrany, amb una altra cultura. Degué patir molt, la pobra. Malika és una dona encantadora, ha estat sempre pendent de mon pare en tot moment. Tots allí són encantadors, la veritat. Djamel ja vares veure com n'és, d'espavilat, però si conegueres els pares, i la germaneta, que no és menys espavilada, no —torna a somriure—. El marit de Malika és molt bona persona, Abdel Hakim.

Amb el record d'Abdel es tira mà a la butxaca de l'abric, en trau un parell de cigarrets acaragolats i els mostra a Jennifer, que n'agafa un sense mirar, se l'acosta per a veure bé de què es tracta i li'l torna de seguida.

—Ací no es pot fumar! —diu mig de broma—. Ja saps que no m'agrada l'olor de tabac al cotxe —somriu amb tendresa i mira de reüll abans de consentir—, però avui ho tens permés.

Guillem, per contra, se'ls amaga a la butxaca mentre li explica per què els porta a sobre.

—Me'ls ha fet Abdel Hakim, per al viatge. Els fumaré quan tot s'esclarisca.

Ja és el segon cop que Guillem diu «quan tot s'esclarisca». De nou aturats en un semàfor, Jennifer gira el cap. A través de les gotes del vidre veu passar la ciutat i s'empassa saliva. Volia respondre-li que sí, que quan tot s'esclarisca els fumaran, un cigarret cadascun, però un nuc a la gola li impedeix parlar.

«... després de dies de sequera, a la fi plou a tota la costa. L'est de la Península pateix la influència d'una borrasca que durarà encara uns quants dies. Després tornarem a l'oratge, però ara hem d'explicar novetats sobre l'assassinat de la dona que aparegué morta en estranyes circumstàncies fa uns quants dies al carrer de la Fusta de la ciutat de València —la ràdio del Ka irromp de sobte a un volum considerable, acaba d'engegar-la Guillem—. Sembla que el sospitós havia fugit a algun lloc del nord d'Àfrica, però la policia ha pogut seguir-li la pista i ja està en marxa l'extradició. De moment no ha transcendit el nom del presumpte autor de l'assassinat. Els anirem informant a mesura que ens arriben més dades sobre el cas.»

Jennifer apaga la ràdio plena d'ira mentre fa un gir brusc de volant amb l'altra mà i s'atansa a la vorera. Hi ha vist un lloc per a aparcar i, encara que els queden uns quants carrers per a arribar-hi, necessita eixir d'aquell diminut habitatge. La pluja li anirà bé. Guillem resta mut, impactat encara per la notícia de la ràdio. No havia pogut imaginar-se encara fins a quin punt el cas de son pare formava part ja de l'opinió pública.

Un cop a la vorera, arrimats a la paret per a buscar recer sota els balcons, l'un darrere l'altre, la parella s'enfila cap a casa. Cada cop plou més fort, ja no els cap més aigua a sobre. Jennifer, visiblement enfurida per la impotència de no saber què fer, obri la marxa, amb Guillem darrere, que tira la maleta amb rodes amb el cap cot i es protegeix el braç enguixat sota l'abric, amb els vidres de les ulleres plens de gotes que li impedeixen veure-hi amb nitidesa. Coincidint amb un llampec, alça el cap amb fermesa i fa una pregunta a Jennifer.

—Farem tot el possible per a demostrar la seua innocència, veritat, Jennifer?

Coincidint amb el so del tro ella no contesta, es fa la sorda, apressa el pas i per primer cop es posa a plorar a l'empara de la pluja, que emmascara les llàgrimes. Guillem la segueix en silenci.

Unes quantes hores abans, lluny de València, al barri de Sidi el Houari a Orà, Malika, asseguda a la cuina, reflexionava tota sola després de rentar l'escurada del dinar. El seu germà s'havia tombat un moment al llit. Tret d'ells dos, no quedava ningú més a casa. El silenci invitava a aturar-se i tractar d'ordenar les idees. Les darreres setmanes havien sigut tan intenses que Malika es trobava desbordada, però havia promès a Guillem que mantindria el secret. Tot i el poc temps que havia pogut tractar amb el seu germà, no podia creure's que fora un assassí. Llavors es debatia entre ajudar-lo o denunciar-lo si realment ho era. Però l'estima era tan forta que el cor podia al seny. Tota la família havia acollit de bon grat la nova situació, però patia per la reacció que pogueren tindre si saberen la realitat.

Amb tantes emocions com havien suportat aquells dies, Malika no podia sospitar que li'n quedava una no menys intensa. Quan Guillem li va demanar parlar amb ella a soles, amb la insistència que fora discreta, no podia imaginar-se fins a quin punt serien de colpidores les seues paraules. De primer li va dir que no podia ser, que son pare era una bona persona, incapaç de matar una mosca. Malika atenia en silenci, desconcertada perquè

no sabia on volia anar a parar Guillem. Resulta que havia parlat amb Jennifer per telèfon i l'havia informat que la policia buscava son pare i l'acusava d'assassinat. Ho va soltar sense mesurar-ne les conseqüències, sense embuts, i tot el cos de Malika es va estremir. Guillem s'adonà de seguida de l'efecte i va tractar de tranquil·litzar-la.

—No, Malika, ha de ser un error, n'estic segur. No t'hi has d'amoïnar.

Però era impossible ja. El colp l'havia rebut enmig del cor i el dubte acabava d'arrelar al seu cervell, que repetia aquelles paraules des d'aleshores insistentment. Guillem es mostrava ferm en la defensa de la innocència de son pare, però ella acabava de conèixer-lo, si bé una escletxa d'esperança la mantenia en guàrdia: Malika i Agustí eren germans bessons. Encara que s'havien criat en ambients diferents, en cultures enfrontades, de cap manera el seu germà havia de ser culpable de res. El poc de temps que s'havien tractat hi havia reconegut molts aspectes de la seua pròpia personalitat i si ella era incapaç de fer mal a ningú, també ho havia de ser ell. O almenys així tractava de convèncer-se mentre recordava com havia començat tot.

La sirena avisà els passatgers que s'acostaven al port d'Almeria. Malika va prendre posició a la barana. Després de gairebé nou hores sense moure's del mateix lloc, només en comptades ocasions per a anar al bany i poc més, necessitava estirar les cames, entumides per la humitat. A la fi, després de tant de temps desitjant-ho, estava a punt de complir un somni, un vell anhel que ja no pensava poder aconseguir. Tota una vida esperant, somniant aquest moment que, llavors sí, cada cop tenia més a prop, més a l'abast de les seues mans. Unes mans velles ja, tremoloses, ossudes, solcades per venes que es bifurcaven en totes direccions, però que en aquell moment s'aferraven fermes a la barana, amb força, com si així pogués imprimir un nuc més de velocitat al vaixell per a arribar-hi abans.

L'ansietat li podia, el cor li batejava fort en veure Almeria, la terra de Ramona, la mare. Ja quedava menys per a arribar a la seua destinació final, València.

Va donar gràcies a Al·là, pensà en la mare, que havia quedat prostrada a Algèria, i murmurà:

—Mare, glorificat siga Al·là, El Generós, que t'ha omplit de paciència i t'ha donat una vida llarga. Ja soc a Espanya. Prompte arribaré a València. Compliré el teu desig —no pogué evitar emocionar-se en recordar la mare.

Malika es va girar cap al seu net, que dormia arraulit en un racó amb una manta a sobre. Dubtà a despertar-lo. Hauria de veure aquella meravella, però decidí deixar-lo dormir. El ferri va fer sonar la sirena de nou i a la fi no pogué més. Estava tan contenta que necessitava compartir el seu goig amb el net. S'hi acostà, es va ajupir i amb tendresa li acarona els cabells. Després, dolçament, li agafà el braç i el va moure lleugerament. El xiquet obrí els ulls, lleganyosos. En veure el somriure de la iaia va comprendre que hi havien arribat i va somriure ell també, contagiats ja de la seua alegria.

Si per un moment les ones de la mar hagueren emmudit, iaia i net haurien pogut sentir el batec dels seus cors plens de joia per haver completat la primera etapa del seu viatge.

Malika, animada i esperançada, passà el braç dret per l'esquena del seu net. Amb la mà li fregava el muscle per encoratjar-lo. El xiquet, angoixat per la incertesa del viatge, per la seua comesa d'èxit dubtós, alçà la vista i va fer un esguard a la cara de la iaia: la trobà ferma, amb un somriure de felicitat als llavis que provocà el seu neguit per si no podia aconseguir que Malika i Ramona assoliren el seu somni, el somni de tots allà a Orà.

Malika deixà anar un sospir. Amb el colze sobre la taula, el cap descansava sobre la mà. Amb l'altra jugava amb la vora de fusta i passava els dits sobre les estelletes d'una cantonada. Anava descalça. No li molestava la gelor del terra, la que la turmentava era la que sentia al cor amb tant de dubte. Va sentir remor a l'habitació on dormia Agustí i s'alçà, s'acostà a la porta tancada i hi pegà l'orella. El seu germà semblava parlar, però a continuació un suau ronc delatà que encara dormia. Malika girà el pom de la porta amb cura de no fer cap soroll, va obrir prou per a traure-hi el cap. Amb la llum que es colava del corredor en distingia amb claredat el rostre. Semblava seré. A l'instant els lleugers roncs cessaren i Agustí tornà a remugar alguna cosa inintel·ligible. Malika entrà del tot i s'ajupí al seu costat. Tractava d'entendre. Agustí movia el cap lleugerament, negava, deia que no; ho repetia, «no, no, no...». Després no s'entenia bé, paraules amb les dents serrades. Fins que amb claredat Malika va sentir: «Jo no volia, no volia, jo... no... no, jo et volia», i un calfred li va recórrer l'espina.

Poc després, asseguda a la butaca, les mans encara li tremolaven quan Agustí aparegué al saló. Saludà amb un somriure moderat, correspost per ella amb un altre de caràcter nerviós. El germà doblegà els genolls i s'ajupí

al costat de la butaca. Li agafà la mà, se la portà als llavis i li deixà un bes al palmell amb tendresa.

—On són tots?

Però Malika, absent, no va respondre. Agustí s'havia alçat i s'havia assegut en una cadira. Estigué uns quants segons en silenci, després tornà a prendre la paraula.

—Guillem ja deu ser a l'autobús, prompte serà a València de nou.

Com a única resposta de Malika, un altre somriure.

Des del carrer arribaven sorolls ofegats, com si hi haguera un nombrós grup de gent que tractava de passar desapercebuda, sense aconseguir-ho. L'única veu que podia distingir-se se sentia amb dificultat, semblava que no volia alçar massa el to mentre donava ordres: «Silenci, és ací, vosaltres per allí, quiets...» Agustí girà l'esguard cap a la porta però Malika, abstreta en els seus pensaments, no s'havia adonat dels sorolls.

—Diuen que mai no arribes a conèixer la gent que t'envolta —va dir Malika mirant-lo als ulls, amb un precari valencià força castellanitzat—, que tots tenim els nostres secrets inconfessables. Nosaltres hem perdut tant de temps per a arribar a conèixer-nos... Si ens haguérem afanyat a buscar-te ja a la primera ocasió, potser ara tot seria diferent.

—No et martiritzes amb eixe pensament. Ja soc a Orà, no ens hem de retraure res. Ja estem junts de nou, això és el que compta. Recuperem el temps perdut, gaudim el que hem aconseguit, Malika, perquè el cervell no sé fins quan em deixarà ser conscient de la realitat. Aprofitem el temps, doncs —explicà Agustí en un dels majors moments de coherència que havia mostrat darrerament, tot i que des que era a Orà s'havia mostrat especialment lúcida.

El silenci que es va fer entre els dos germans a continuació va propiciar que al cap d'Agustí tornara a formar-se un batibull de pensaments contradictoris, entre els quals destacava el somni que acabava de tindre i que darrerament, malauradament, es repetia sovint: corria pel carrer amb un nadó al braç, o més que un nadó, un fetus deforme amb cos de persona major i cara de vell, amb un plor persistent, esgarriós. Agustí, espantat, no deixava de córrer quan, de sobte, unes quantes dones, que no sap d'on eixien, l'aturaven, l'envoltaven i se'n reien. L'empentaven, cridaven. Ell repetia que el perseguien, que el deixaren fugir, però llavors s'adonava que el nadó ja no era als seus braços, havia desaparegut. Mentrestant, les dones li feien fer voltes a empentes, i provocaven que s'anara marejant cada cop més amb cada volta, fins que queia de genolls i les dones se'n reien més

encara. Ell tractava de desfer-se'n, però no podia aconseguir empenyar-les. El rostre d'una d'elles li recordava el d'Eulàlia, la seua dona, però amb un cos més jove que no li corresponia. L'altra no li sonava de res; el cos malforjat contrastava amb el de la primera. Llavors les dones començaven a sagnar per la cara sense deixar de riure, i a la fi, sempre igual, algú l'agafava del muscle. Ell es girava i veia un xiquet també deforme que s'assemblava molt a Djamel, amb el nadó al braç, que amb grans rialles, tots dos amb la boca ben oberta, mostraven unes dents amenaçadores, desproporcionades. Llavors es despertava, la majoria de les voltes amerat de suor, amb el cor que batejava amb força, a punt d'eixir-li del pit.

El somni es repetia des de feia unes quantes setmanes, des d'aquella maïda nit en què tot es va anar precipitant a un ritme frenètic. Quan tractava de recordar li arribaven flaixos d'imatges inconnexes que no aconseguia lligar. El que menys li agradava era que li semblava haver participat en una brega, però de cap manera aconseguia traure sentit a les imatges que se li formaven a la ment.

«Però per què? Qui és aquesta gent? —es preguntava a continuació. I encara més:— Diuen que els malalts d'Alzheimer obliden els records més recents i recorden amb nitidesa els records més antics; d'infantesa, sobretot. Per què llavors a mi em turmenten aquests records actuals i no hi ha manera de recordar els meus primers anys ací a Orà quan era menut? —es preguntava decebut—. Quin pecat he comés?»

Malika en pocs dies havia experimentat des de la felicitat més immensa fins a la tristor més amarga. Guillem li havia insistit i li havia pregat discreció. Son pare era alié al problema i el millor era que seguira ignorant què estava passant a València. La germana se'l mirava, l'analitzava, però no trobava en el seu comportament, sempre tan correcte, tan tendre, trets d'un possible delinqüent.

De sobte, a l'estança va irrompre un nombrós grup de persones, algunes amb uniforme de policia, d'altres de paisà i tots armats. Almenys dotze, en va comptar Malika. Els dos germans s'alçaren d'un bot. Ella va fer un crit espantada. Agustí va fer uns quants passos arrere quan va veure dos policies que anaven cap a ell decidits. Quan l'atraparen el tiraren a terra d'una empenta. El feren caure de tos i es colpejà el cap violentament. Un d'ells, amb destresa, el va capgirar, tan gran com era Agustí, el deixà cap per avall, li clavà el genoll a l'esquena, li agafà la cara amb l'altra mà i la pressionà

contra el terra per a tractar de mantindre'l immobilitzat. L'altre policia li girà les mans a l'esquena i l'emmanilà.

Malika cridava que el deixaren en pau, que ell no havia fet res, que estava malalt, fins que un policia de paísà li va soltar una manotada a la cara que la va fer caure a la butaca i quedar-se llavors allí mateix petrificada per l'espant, mentre plorava d'impotència i veia com alçaven el seu germà entre tres policies i se l'emportaven sense més explicacions. Quan va passar davant d'ella s'adonà que Agustí havia perdut la consciència i que portava la camisa tacada de roig. Va poder veure com d'un tall al tos rajava un filet de sang. Malika es va desmaiar.

2

Aquell dia, el dels fets, Guillem, plantat davant del portal del pare, ja havia decidit que hi pujaria, però necessitava prendre's uns quants segons per a aclarir les idees que repassava des d'un parell de dies i ajornar, així, unencontre que, tanmateix, ja no podia esperar més. Quan es disposava a obrir el portal, la senyora Remei, la veïna de tota la vida dels pares, obrí abans, cosa que provocà l'ensurt de tots dos.

—Ep! —només aconseguí dir Guillem.

—Vaja, *¡dichosos los ojos!* Ja s'ha decidit a fer una visita al seu pare? Agustí no es mereix que vosté també el tracte així. No s'ho mereix, no —va retraure la veïna, directament, sense més preàmbuls, que sospitava que no podria fer-ho si no passava a l'ofensiva des del primer moment.

—Que vosté no em veja més sovint no vol dir que jo no el veja a ell. A més, he de donar-li explicacions, a vosté? Això podríem fer! —es va defensar el jove d'un atac que no esperava, però que li va provocar l'empenta que necessitava per a decidir-se a pujar.

Guillem, empenyat, no s'esperà que la senyora Remei isquera i per a poder perdre-la de vista va ser ell qui entrà abans. Llavors, va fer recular la veïna cap arrere i la provocà encara més.

—Jesús! No crec jo que son pare li haja ensenyat aquestes maneres. Serà possible?

Pujà ràpidament al primer pis mentre de fons sentia com seguia remugant la senyora Remei. Es tractava d'una finca menuda que feia cantonada, de dos pisos amb planta baixa, al barri del Cabanyal, a la ciutat de València. Tres habitatges en total, però amb només dos veïns: la senyora Remei, al segon pis, vídua des de feia un grapat d'anys, que vivia sola, i son pare, al primer pis, que també vivia sol des que l'havia abandonat la

seua dona. La planta baixa estava deshabitada, era independent de les de dalt, a les quals s'accedia per un portal lateral.

Hi va entrar. La casa estava a les fosques i hagué d'anar a la palpa. No ensopegà, la coneixia bé. L'entrada desembocava directament al menjador. L'aire pesat indicava que necessitava airejar-se, així que va obrir la persiana. La llum del sol va envair l'estança. Després obrí la finestra per a poder ventilar l'interior. Com que la porta de l'habitació estava tancada, pensà que son pare encara havia d'estar dormint, així que decidí no despertar-lo; només passaven cinc minuts de les nou del matí. De cap manera no podia imaginar-se que son pare feia estona que ja s'havia despertat, però a la comissaria. L'habitació estava buida.

Dempeus enmig del menjador, passejava la mirada al voltant d'aquella casa plena de records. Evocava tants i tants moments viscuts entre aquelles parets, amb una sensació estranya, de nostàlgia, que no esperava i que aleshores el va torbar. Els esdeveniments dels darrers mesos li havien provocat un sentiment de culpabilitat que el turmentava. Es culpava per no haver estat més pendent dels pares, potser així s'hauria adonat que la mare cada cop se sentia més asfixiada amb aquella situació, la malaltia del pare la superava. Si ell haguera sabut entendre-la i l'haguera ajudada, qui sap si no hauria pogut evitar que pegara a fugir; després, Jennifer li havia recriminat incomptables vegades la falta d'atenció que prestava a son pare; a més, Guillem estava a l'atur, estava a punt d'acabar-se-li la prestació i no tenia perspectiva de trobar cap feina. Per a acabar d'adobar-ho, ell, entestat a voler anar-se'n a viure a un poble vora platja i, així, allunyar-se més encara dels problemes, amb la qual cosa ningú no se'l prenia seriosament.

Però a la fi, la vigília passada havia pres la determinació que havia de fer un gir radical, s'havia adonat que estava vivint la seua vida al marge. Al marge de la dona, del fill, del pare. Els uns i els altres reclamaven la seua atenció tothora, però ell mai no hi estava quan el necessitaven, es comportava sempre de manera inconscient. Quan la dona li va plantejar que o madurava o hauria de prendre una decisió que li doldria molt, ho va veure tot amb més claredat. Havia de prendre consciència del problema i tractar de canviar. Jennifer reclamava un Guillem més responsable, amb ella i amb el fill, però sobretot amb son pare, que el necessitava de debò. Havia estat pensant amb deteniment com tractava ell son pare, i havia arribat a una conclusió que des d'aleshores l'angoixava: que el seu

fill poguera tractar-lo a ell de la mateixa manera en el futur. I això no li feia gens de gràcia. En definitiva, no era un bon marit, ni un bon pare, ni un bon fill.

Guillem va aproximar l'orella a la porta de l'habitació. Com que no va sentir cap soroll, deduí que encara dormia i el va deixar estar. A continuació, s'acostà a la prestatgeria d'enfront. Sempre que anava a visitar-lo feia el mateix: plantar-se davant de la prestatgeria on, al segon i tercer prestatge, sa mare havia anat emmarcant els records de la família al llarg dels anys. Allí s'amuntegaven fotos de tot tipus d'esdeveniments: la boda dels pares, la d'ell, el pare a la *mili*, alguna d'algun viatge, del bateig del fill... N'agafà una que sempre li havia molestat veure allí en què es veien ell amb la seua dona quan encara festejaven. Ella se'l mirava somrient, mentre que ell, de cara a la càmera, havia eixit amb els ulls tancats. Incomptables vegades li havia demanat a la mare que la llevava. En tenien de millors, però no ho havia pogut aconseguir mai. Llavors, en mirar-la de nou, la veia una metàfora del que havia sigut fins aleshores el seu comportament. La seua dona el mirava somrient, l'agafava pel muscle, mentre que ell pareixia absent, amb els ulls tancats, com si volguera evitar veure res. Això havia de canviar si no volia veure's en el futur com el pare, sense Jennifer al seu costat i amb un fill que no se'n preocupara.

Guillem tornà de nou la foto al seu prestatge, exactament al mateix lloc on era abans, ja que la manca de pols formava un requadre que així ho indicava. Quedava clar que hi feia falta una bona neteja. Tornà a acostar-se a la porta de l'habitació i decidí esperar un poc més. Si no s'alçava prompte, però, hauria d'entrar-hi i despertar-lo. Es va asseure al sofà. Un raig de llum que entrava per la finestra delatava les nombroses partícules de pols en suspensió que hi havia a l'ambient. El mantenien abstret, amb la mirada perduda en el raig de llum mentre pensava en la mare.

La mare de Guillem, Eulàlia, els havia abandonats aquell mateix any, poc abans de Setmana Santa. Guillem girà el cap a la dreta. Allí, una foto d'ella damunt de la tauleta el mirava somrient. Prompte faria ja nou mesos que no en sabien res. El dia que va desaparèixer, els pares de Guillem havien d'anar a dinar a casa del fill per a celebrar el natalici de Marc —també hi serien els consogres—, que feia deu anys. Abans, però, Guillem i Jennifer havien acompanyat son pare a una revisió. En acabar passaren a buscar Marc, que s'havia quedat a casa d'un amic, i passaren pel pis del Cabanyal, on havia d'estar esperant-los Eulàlia. Allí mateix,

al pis del Cabanyal, asseguts al mateix sofà, Guillem, Jennifer i son pare amb el net als genolls, que jugaven al cavallet, esperaren infructuosament durant hores que sa mare tornara de la perruqueria. Aquell va ser un dia maleït; des de llavors no havien pogut deixar d'encadenar maldecaps, l'un darrere l'altre, de manera traumàtica.

D'Eulàlia, des d'aleshores, cap pista d'on poguera trobar-se. Ni tan sols varen avisar la policia perquè quan anaven a fer-ho, a la còmoda de l'habitació varen descobrir una nota escrita a mà on els demanava que l'oblidaren i que, si en cap moment podien, que la perdonaren. Res més, cap explicació sobre si s'havia enamorat d'un altre home, si l'havia superada la malaltia del marit, si se n'havia cansat, d'ells, o de viure... no res. Només amb el temps i per les males llengües els en va arribar alguna notícia. Deien que havia pegat a fugir amb el fill del rellotger.

Guillem s'alçà del sofà. Mentre es passejava al voltant de la taula gran s'anava posant deficiós. Es fixà en una altra foto que hi havia a la paret d'enfront. S'hi podia veure fotografiats Jennifer i ell el dia del seu casament, al seu pis, el mateix dia que l'estrenaven. Llavors se la mirà amb certa nostàlgia, i se li formà de nou un somriure als llavis en recordar aquells dies, els primers mesos com a novençans i les setmanes abans de casar-se, mentre acabaven d'enllestir la casa. La casa... Quantes vegades s'havia penedit per no haver sabut convèncer Jenny de triar la que a ell li agradava!

Mentre esperava que son pare s'alçara del llit, on no era, Guillem passava el temps entre records. N'eren tants entre aquelles parets plenes de fotografies que sempre que hi anava no parava d'evocar temps més feliços. Per primer cop interpel·là son pare en veu alta per a veure si estava despert.

—Pare? —esperà resposta uns quants segons, però no res—. Ai, Agustí, que amb l'edat t'has fet més dormilec! Un parell de minuts més i entre a alçar-te.

Amb un somriure recordà la darrera visita que havia fet a son pare. Guillem estava tan amoïnats per la situació en què es trobava Agustí que Jennifer volgué, per tal d'animar-lo, recordar l'anècdota que els va passar la nit de noces amb la Guàrdia Civil. Així va aconseguir fer-lo riure. Però els records sovint en porten d'altres i no sempre són agradables.

Aquella nit, ja ben entrada la matinada, el cosí de Jennifer i la seua parella, amb el flamant BMW engalanat per a l'ocasió, tornaven els no-vençans a casa després del convit. Tots quatre anaven amb més de mitja castanya i es feien un tacó de riure en comentar com havia anat el dia. De sobte, els varen aturar en un control d'alcoholèmia. Varen quedar glaçats. Ja ningú no reia mentre veien posar l'embocadura a l'alcoholímetre perquè bufara el xofer.

Hi va bufar. El guàrdia civil agafà l'aparell, el va mirar, els va mirar, es va ajupir un poc per a assegurar-se que, efectivament, darrere anava una parella de noucasats. Silenci dins i fora del cotxe. Finalment, molt seriós, els va fer una salutació amb la mà al front i els va dir:

—*Todo correcto, caballero. Pueden seguir.* Enhorabona, parella!

Varen moure's de nou, tots a punt d'esclatar a riure.

—No rigueu, malparits —es va queixar entre dents el cosí de Jenny mentre s'incorporaven a la carretera.

Quan varen estar lluny de l'abast dels guàrdies civils, varen esclatar en fortes rialles, fins a entrar-los dolor a la panxa i a la maixella de tant de riure. Per descomptat, aquella nit no varen poder fer res —de sexe—, ni al llit, ni al sofà, ni... res de res. Així que, gitats, varen estar raonant una bona estona, perquè ningú no tenia son. Varen estar repassant la seua vida des que estaven junts i recordant com s'havien conegut. Aleshores, Jenny, sense vindre al cas, li va recordar, a causa del mal de cap que li estava entrant, el bar del Mareny que Guillem s'havia entestat a comprar per a poder traslladar-se a viure vora mar.

—Ja ho veus, tan poc com t'agrada freqüentar els bars, tan malament com ho passes de seguida amb la beguda si et fas una copa de més, i tu entossudit a muntar-te un bar. Ai, Guille!

—El bar, et recorde que ja estava muntat. Jo només volia viure vora platja, tot l'any. Que sàpigues que era una bona feina. Per a tots dos —va contestar molest.

—Qui sap què seria a hores d'ara de nosaltres, allí sols, en aquell poble, amb un bar que, de segur, no estàvem preparats per a portar avant! De vegades tens unes coses! Bona nit —li feu un bes a la galta, va girar l'esquena i donà per acabada la conversa. Començava a entrar-li la son.

Guillem, desvetlat, es va posar a fantasiejar com hauria sigut si haguera aconseguit regentar aquell bar al Mareny de Barraquetes. El que passaria només uns quants dies després semblava ideat per Llucifer en persona.

Que Jenny li recordara el bar del Mareny havia estat una punyalada per a ell, li havia provocat insomni i el feia perdre en elucubracions d'una vida impossible ja.

«Realment era un pla tan desgavellat?» —pensava.

* * *

Unes quantes hores abans que Guillem anara a alçar del llit son pare, el comissari Llorenç Moragues es va despertar sobresaltat en sentir la sintonia del NO-DO del seu mòbil. El cor li batejava fort. Mai no s'hi acostumaria, i tantes vegades com el despertaven de matinada sempre s'emportava un bon ensurt.

—Algun dia em mataran d'un esglai! —es queixà en veu alta tot i estar sol al llit.

La poca llum que es filtrava a través de les esclotxes de les persianes confirmà que, efectivament, encara no havia començat a eixir el sol. Amb un esguard de gaidó al despertador, tractà de veure quina hora era: les tres i deu de la matinada. Amb un poc de sort havia dormit poc més de dues hores.

Quan la musiqueta del *NO-DO* estava a punt d'acabar-se, despenjà i va atendre la telefonada. Un agent reclamava la seua presència a la comissaria.

—Em sap greu despertar-lo, comissari, però han trobat una dona morta al carrer. Es tracta... pareix, una mort violenta.

—Redell! I no pot anar-hi González? No és ell qui està de guàrdia? —es va queixar, assaltat per un fort atac de tos.

—Senyor... González no hi és. Ha dit que tenia un... mal de cap molt... important, ha dit. Fa estona que ha marxat i ja no he pogut fer-m'hi. L'assumpte... potser, bé, no tinc clar si és exactament de la nostra zona, però el comissari principal m'ha insistit que el vol a vosté per a esclarir aquest cas.

—Per a esclarir una fava! Ja està el comissari principal en dansa? Que matiner, redell! Sempre m'han de tindre per un zero a l'esquerra, fotre! Ah! Recorde'm que parli amb González seriosament.

—Sí, senyor comissari, com vosté mane.

—Redell! Done'm vint minuts, ja hi vaig —va concloure amb un llarg bufit després de penjar.

Arribà al lloc dels fets una hora més tard.

Una altra cosa a la qual tampoc no s'acostumaria mai era veure sang. No solia marejar-se, però li entrava sempre tal sensació a la panxa que a continuació quasi sempre li entraven arcades. Només una vegada va haver d'anar a vomitar, però des d'aleshores ja quedà marcat per a sempre. Aquest fet provocà que més d'un cop haguera d'aguantar la burla dels col·legues, que el tenien ja per un mitja figa. De fet, li constava que eixe era el malnom que li havien posat, el Mitja Figa. Gairebé no gaudia de la confiança de cap company, amb cap no treballava a gust. Cada cop estava més amargat amb la feina i si tinguera un pla b, no dubtaria a deixar-ho tot de bon grat, però no sabia fer cap altra cosa.

Un cop al lloc dels fets, tot i l'abundant sang vessada, que tenyia la vorera d'un roig obscur i brillant, va aconseguir mantindre's ferm quan mirà la cara d'aquella dona i trobà un estrany punt de contacte entre ambdós: ell estava gelat pel fred, que anava calant-li al moll de l'os; ella, malauradament, perquè ja no tenia vida. El cos pertanyia a una dona major, al voltant dels seixanta —potser més a prop dels setanta, però amb les edats Llorenç sempre es feia un cacau—, així que ja ho diria el forense si abans no trobaven els familiars de la víctima. Perquè no hi havia cap rastre de la documentació. Potser l'assassí s'havia emportat la bossa, juntament amb els diners. Estesa a terra, tapada de cap a peus amb una manta tèrmica, tenia un trauc al cap per on havia anat dessagnant-se a poc a poc, sense donar temps que el metge de l'ambulància poguera fer res per ella.

Entre badalls i colps de tos, Llorenç va seguir el procediment habitual en aquests casos. Finalment, deixà la policia científica fer la seua feina i es va dirigir a la comissaria. Ja no valia la pena passar per casa.

En arribar-hi preguntà, com era costum en ell, si hi havia cap novetat. A l'instant l'informaren que feia uns quants minuts hi havien portat un home que havien trobat desorientat pel carrer. Li ho preguntaven, però responia tossudament que no sabia qui era, fins que havia deixat de parlar. Mirava, escoltava, però ja no deia res.

—L'hem deixat a la sala de juntes. Fa un moment estava dormint al sofà, embolicat amb una manta.

—Deixe'l dormir de moment, però si es desperta, intenten esbrinar alguna cosa més. No portava documents a sobre?

—No res, cap document.

—Vaja, està vist que avui tothom ix de casa sense documentació. Si no han avisat l'hospital encara, telefone'ls vosté, que vinguen a buscar-lo, que se l'emporten i que li facen un reconeixement. Mantinga-me'n informat en tot moment i si hi ha cap novetat, m'ho fa saber.

—A qui sí que hem avisat és Serveis Socials. Si en les pròximes hores no hi ha novetats, se l'emportaran a una residència.

—Perfecte, però abans, el reconeixement. Seré al despatx.

* * *

Guillem, encara assegut al sofà de casa de son pare, va deixar les seues cabòries quan va sentir com, al pis de dalt, arrossegaven una cadira i feien molt de soroll. I uns quants segons després, una forta portada. A l'instant varen tocar a la porta insistentment. De primer amb la mà, després també amb el timbre. Guillem obrí i va trobar la senyora Remei molt alterada.

—Per l'amor de Déu! Però què has fet? On és ton pare, malànima? Acaba de telefonar-me la meua filla, la que treballa a l'hospital! —crijava la dona mentre passava sense demanar permís.

Guillem l'avançà corrent cap a l'habitació i obrí la porta: no hi havia ningú. La senyora Remei explicà que la seua filla acabava de veure com se l'emportaven en una ambulància a un centre social. Pel que havia pogut entendre, l'havien trobat pel carrer desorientat, acabaven de fer-li un reconeixement.

—Sort que la meua filla l'ha vist i l'ha reconegut de seguida, però ella no se'n podia fer càrrec. M'ha donat aquest número de telèfon —deia la senyora Remei sense pauses—. Toca-hi de seguida, fes el favor. Ai, per l'amor de Déu!

Va telefonar al centre social, on li indicaren l'adreça i l'informaren també que avisarien una patrulla perquè es presentara allí mateix, perquè si no, no el podrien deixar anar. Guillem va telefonar finalment també per a demanar un taxi que l'hi acostara. No volia perdre més temps, amb autobús li costaria massa arribar.

La senyora Remei, sense parar de renegar, sempre al seu voltant, li va fer saber que es quedaria endreçant un poc la casa per a quan tornara amb son pare, perquè la trobara més acollidora —això ho va dir amb sorna—. Així, faria temps mentre esperava.

Quan arribà al centre social es va sorprendre en veure aquell edifici, que no coneixia. Era al barri de Benicalap, prop d'uns jardins molt grans on sí que havia anat alguna vegada amb el fill. Es tractava d'un edifici modern, de nova construcció, amb uns amplis finestrals per on, des de la vorera, li semblà veure son pare en un racó. No esperà a confirmar si era ell o no i es va dirigir ràpidament a la porta principal. Es presentà a una jove que teclejava en un ordinador asseguda a la recepció.

—Vaja, s'assemblen molt. Són tots dos iguals, jo crec que no faria falta confirmar res més —va riure la jove—, però haurà d'esperar que vinga l'encarregada, ha de fer-li unes quantes preguntes. A més, de camí ve una patrulla per a confirmar que pot emportar-se son pare.

La reunió amb l'encarregada va ser tensa. En comptes de preguntar, no feu altra cosa que recriminar-li el que havia passat. El tractà d'inconscient i l'acusà de mal fill. Afortunadament, hagué de deixar d'importunar-lo quan arribà la patrulla i foren ells qui prengueren la iniciativa. Guillem es trobava molt incòmode amb aquell interrogatori. Una assistenta portà una bossa de plàstic i l'encarregada explicà que quan el trobà la policia s'adonaren que tenia una ferida feta recentment a la mà i que s'havia tacat la camisa de sang, així que li l'havien rentada.

—Procure no arrugar la bossa perquè està planxada. La dessuadora que porta posada no cal que la torne, era del senyor Cosme, que va morir la setmana passada, no crec que la reclame —explicà amb desdeny.

Quan portaren Guillem a la sala on era son pare va descobrir una estança molt espaiosa, amb una gran quantitat de llum que entrava pels grans finestrals, la mateixa que havia vist des del carrer. Però qui li havia semblat son pare uns quants minuts abans no ho era. Agustí estava assegut just a l'altre cantó, amb un altre home major que llegia el diari. Un xic amb una bata blanca, que estava atenent uns quants vells que jugaven a algun joc de cartes prop de son pare, va atendre Guillem per indicació d'una infermera. L'acompanyà fins on era Agustí, però abans, amb un gest ple de tendresa, demanà a l'altre home que els deixara sols.

—Ho veus, Agustí? Ja venen a buscar-te. Fins a la pròxima, ja saps on em pots trobar —va dir aquell home fent-li un colpet a l'esquena, però com que Agustí no va reaccionar, va plegar el diari i se'n va anar a una altra taula.

—Gràcies, Maties —va dir el xic de la bata blanca al vell. Es girà cap a Guillem i va explicar-li qui era: —Es veu que Maties coneix son pare

de quan eren joves. Bé, prenga el temps que li calga —a continuació, va ser ell qui pegà mitja volta i el deixà sol amb son pare.

Agustí, d'esquena, semblava no adonar-se de l'arribada del seu fill. Guillem recolzà la mà sobre el seu muscle i, aleshores sí, es va girar a mirar-lo.

Portava una dessuadora groga, d'un groc cridaner, amb el logotip d'una marca esportiva amb lletres no menys cridaneres que no lligava gens amb els pantalons de tergal de color marengo, ni amb les sabates negres, brillants. El pare sempre havia vestit de manera molt sòbria i veure'l així, tan desconjuntat, semblava un sacrilegi. De segur que no es podia trobar còmode vestit d'aquesta manera, o veritablement no era conscient del seu aspecte.

—Pare.

El pare el va mirar seré, sense rancúnia, el mirà i prou, en silenci. Els ulls de Guillem s'entelaren; no s'imaginava que si no se'n queixava no era perquè l'haguera perdonat ja, sinó perquè no tenia clar qui era el xic que tenia davant. La seua mirada no deia res, però quan va veure les llàgrimes a punt de saltar als ulls del desconegut, als llavis se li dibuixà un lleuger somriure i, agafant-li el braç pel colze, va dir:

—Guillem.

El fill, entendrit, alié a les mirades indiscretas dels altres jubilats, l'abraçà. El pare, assegut, i el fill, que l'envoltava amb els braços, encorbat. Així restaren un moment. Ben a prop un vell va fer que no amb el cap, un altre va tossir i una vella va somriure, però la majoria ni se n'adonaren. Per a Guillem aquest era el moment més íntim que recordava haver passat amb el pare en molt de temps.

Tornaren a casa amb un taxi. Durant el trajecte, el silenci amb què es mantenien tots tres —Guillem, pare i taxista— contrastava amb la discussió que mantenien uns quants tertulians a la ràdio sobre si el país entraria prompte en recessió o no. El taxista pensava que això els faltava; Guillem estava angoixat per com explicaria a Jennifer el que havia passat, i Agustí, per contra, tenia gana i patia perquè la mare el bonegaria per haver-se escapat de casa.